

СТАНОВИЩЕ

- от **Ирина Колева, проф. д-р в Софийски университет „Св. Климент Охридски” - e-mail: ikkoleva@uni-sofia.bg**
- на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен **„доктор”** в област на висше образование **Педагогически науки**, професионално направление **1.2. Педагогика /Предучилищна педагогика/**
- Тема на дисертационният труд: **„Компетентностно – ориентиран модел на педагогическо взаимодействие по образователно направление: „ Околен свят“ при шест- седемгодишни деца в предучилищното образование“**
- **Докторант:** Блага Георгиева Димова
- **Научен ръководител:** проф. д-р Любослава Пенева

- **Общо представяне на процедурата и докторанта**

Като член на научно жури, одобрено със заповед № РД-38-556/26.09.2022 г. на Ректора на СУ „Св. Климент Охридски“ получих всички необходими за процедурата документи и материали.

Дисертационният пакет отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за развитие на академичния състав на СУ „Св. Климент Охридски“. Група от наукометрични показатели - „А“ – 50 точки.

Наличните документи доказват, че са реализирани успешно и в срок отделните етапи от индивидуалния план докторантката на самостоятелна подготовка - Блага Димова.

Текстът е преминал успешно и задължителната проверка за липса на плагиатство в системата Strike Plagiarism на Софийския университет.

Набрала е необходимите точки по всички наукометрични показатели и процедурата отговаря на всички изисквания, предвидени в Закона за развитие на академичния състав в РБ и вътрешния Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

От професионалната автобиография е видно, че докторант Димова приема като своя кауза непрекъснатото си усъвършенстване, което е доказателство за повишаване на академичната си подготовка в трите степени на висше образование – ОКС „Бакалавър“, ОКС „Магистър“ - две магистратури и ОНС „Доктор“ в област, изискваща съблюдаване на традиции и откриване на нови ниши и предизвикателства в науката –

предучилищна педагогика и в частност влиянието на макроикономическата среда върху процеса за реализиране на компетентностно- образователна политика в системата на предучилищното образование.

Докторантката е работи, като детски учител, което ѝ позволява да апробира на практика академичните си знания. Активността и в докторантското училище, публикациите ѝ на специализирани форуми и проекти доказват, че докторант Димова е заявила своето присъствие на научното поприще.

- **Актуалност на тематиката**

Избраната тема е актуална и значима предвид изпълнението на стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Р. България / 2021 – 2030/ Интегрираната рамка за развитие на образованието и обучението в Република България до 2030 година е очертана от два стратегически документа: Стратегия за развитие на висшето образование в Република България в периода от 2020 до 2030 година (<https://www.mon.bg/bg/143>) и Стратегическа рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 - 2030) (<http://www.strategy.bg/PublicConsultations/View.aspx?lang=bg-BG&Id=5624>)

Парадигмите на дисертационният труд са в синхрон с политиките, предвидени в детайлизираната стратегия на Приоритет 1 «Образование и умения» на Националната програма за развитие: България 2030. Теоретико – емпиричният модел ще допринесе за кодирането на дейности в плана за изпълнение на Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030) във връзка с реализирането на реформите и инвестициите на МОН, заложи в Националния план за възстановяване и устойчивост. Изконна истина е , че научните постижения в областта на педагогиката трябва да предшестват внедряването на актуална образователна политика. Предвид на факта, че вече две години не съществува план приемам тезата на докторантката за необходимостта от гъвкавост и локално приложение на предлаганият педагогически модел. Би било добре, резултатите от дисертационният труд „ час по – скоро“ да бъдат популяризирани на национално равнище.

- **Познаване на проблема**

Информационният масив от източници - 139 на кирилица , латиница и интернет ресурси са надежден маркер за теоретичното познаване на проблема от докторанта.

Блага Димова апробира ценностно – ориентираните маркери по образователно направление „ Околен свят“ в контекста на съвременната европейска парадигма за компетентностно – ориентирана образователна политика. Разработеният педагогически теоретико – емпиричен модел ще даде отговор на съществуващите парадокси в част от одобрените от МОН програмни системи, в частта - ОН „ Околен свят“.

- **Методология на дисертационното изследване**

Във формален план дисертационният труд съдържа: увод, четири глави, изводи, заключение, литература и приложения. Дисертационното изследване е разгърнато на 327 страници текст - разсъждение, от които 221 страници основен текст, 11 страници литература и 92 страници приложения. В текста са включени 61 диаграми, 48 таблици, 4 фигури, 2 схеми, 153 снимки. Библиографията съдържа 139 заглавия на кирилица и на латиница, в т.ч. и електронни траектории. / 50 точки/

Методологията, представена в дисертационният труд е изградена върху компетентностно – ориентирана образователна политика и нейното реализиране в основни и допълнителни форми на педагогическо взаимодействие в условията на детската градина по ОН : „Околен свят“.

Целта, задачите, предметът и обектът на дисертационното изследване са формулирани коректно от научно гледище. Тук следва да отбележа ролята на научният ръководител – проф. д.р Любослава Пенева. Един задълбочен изследовател в полето на педагогическите технологии в системата на предучилищното образование , открояващ се със своите визионерски решения и социокултурна компетентност.

Параметрите на теоретико – емпиричният модел са с научна значимост, актуалност и педагогическа иновация.

- **Характеристика и оценка на дисертационния труд и приносите.**

Дисертационният труд в парадигмално и семантично отношение отговаря на изискваните за присъждане на образователна и научна степен „доктор”.

Приносите на дисертационният труд, са както следват в:

- Научно теоретичен план:

- Извършен е задълбочен теоретичен анализ на използвания и прилаган на равнище държавни и образователни институции

понятиен апарат в контекста на приложението на компетентностно – ориентирана образователна политика.

- Извършен е задълбочен ситуационен анализ на прилаганата политика в системата на предучилищното образование, след влизане в сила на ЗПУО, 2016 и съпътстващите го държавни образователни стандарти.
- Извършен е сравнителен контент анализ на осем учебни комплекти, програми и програмни системи в частта – ОН „Околен свят“ от формално гледище.

➤ Научно – приложен план:

- Разработен и апробиран теоретико – емпиричен модел на педагогическо взаимодействие по образователно направление: „Околен свят“ с акцент върху социални и граждански компетентности на шест – седемгодишното дете в системата на организираното предучилищно образование.
- Разработена и апробирана „формираща“ програма съдържаща два компонента – базисен и вариативен.
- Разработен и апробиран диагностичен инструментариум за осъществяване на целите на дисертационното изследване.

- **Преценка на публикациите и личния принос на докторанта.**

Докторантката е представила три публикации по темата на дисертацията на български език , в които се откриват тези от дисертационния труд различни негови етапи.

Публикациите са в рецензирани български издания на научно – методическо списание и една от научно – практическа конференция на ФНОИ – СУ „Св. Климент Охридски“. Те покриват група от наукометрични показатели „Г“ – 30 точки.

Дисертационният труд е собствено и авторово проучване, което представя Блага Димова, като изследовател с лична рефлексивна техника. Ценността на това изследване се заключава в съчетаването на академичното знание с педагогическият опит на докторантката, в качеството си на учител на равнище – предучилищно образование.

Това е доказателство, че докторантката е изграден учен – изследовател.

- **Автореферат**

Докторантката представя основните научни парадигми, тези и концептуални изводи на извършеното дисертационно изследване. Той отразява от формално и съдържателно гледище пълния текст на докторската дисертация. Приемам заявените в дисертационния труд и в автореферата научни приноси в теоретичен и приложен план. Дисертационният труд на докторант Димова представлява рядък пример за съчетаване на теоретични и практически инструменти.

- **Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати.**

Позволявам си да препоръчам на докторант Димова издаването на труда, популяризиране и апробиране на теоретико – емпиричния педагогически модел в национален контекст, спрямо всички тринадесет одобрени от МОН познавателни книжки по ОН „ Околен свят“, част от учебни комплекти, програми и програмни системи, спрямо кодираните в тях педагогически и психологически подходи на основата на компетентностно – ориентирана образователна политика.

Направеният от нея задълбочен теоретичен анализ ми дава основание да считам, че тя може да направи това до 2030г. с едно дълбочинно национално изследване за изграждане на една рефлексивна картина в системата на предучилищното образование.

- **Заключение**

Дисертационният труд на докторант Блага Георгиева Димова, научните приноси, представени и чрез публикациите по докторската дисертация, отговарят на областта и професионалното направление за присъждане на образователна и научна степен „доктор”.

Поради гореизложеното, убедено давам своята **положителна оценка** за проведеното дисертационно изследване, автореферат, постигнати резултати и приноси и **предлагам на почитаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор”** на Блага Георгиева Димова в област на висше образование: Педагогически науки, професионално направление 1.2.Педагогика /Предучилищна педагогика/.

29.09.2022г.

Изготвил становището:.....

/ проф. д-р Ирина Колева/